

Наша пам'ять невмируща

Кровопротитна російсько-українська війна триває одинадцять років. З початком повномасштабного вторгнення окупаційних рашистських військ в Україну в 2022 р. батуринці добровільно і масово пішли на захист держави і своїх родин. На вівтар української незалежності поклали свої молоді життя вже п'ятнадцять мешканців Батуринської територіальної громади. З метою вшанування пам'яті загиблих Героїв у 2022 р. Національним заповідником «Гетьманська столиця» створено виставку «Герої нескореної України». Та на жаль зросла кількість загиблих батуринців на фронтах російсько-української війни у 2024 р.

23 лютого 2025 р. у церкві Воскресіння Господнього на території Цитаделі Батуринської фортеці вшанували пам'ять загиблих воїнів-земляків, які доєдналися до небесного воїнства.

Свій військовий обов'язок перед Батьківщиною виконав батуринець Сергій Крутоголов. У 2015 р. брав участь у антитерористичній операції на сході України, стримуючи рашистську орду, будучи навіником танка Т-72. Відколи почалося повномасштабне вторгнення, він відразу ж взяв участь в організації загону Батуринської територіальної оборони. В грудні 2022 р. знову долучився до Збройних сил України у складі 1-го Окремого штурмового батальйону «Да Вінчі». Боровся з ворогом на

Луганському, Донецькому та Харківському напрямках. Загинув мужній оборонець 25 вересня 2024 р., перебуваючи на бойовому чергуванні, від нальоту ворожої авіації біля с. Водяне Донецької обл. Похований у Батурині з військовими почеснями.

Уродженець с. Городище Валентин Маїрко двічі добровільно був призваний до лав Збройних сил України. Служив за контрактом у 2013-2016 рр., в найгарячіших точках антитерористич-

но). Похований з військовими почеснями у с. Митченки Чернігівської обл.

Олександр Откидач до лав Збройних сил України у складі 95 окремої десантно-штурмової бригади долучився у червні 2024 р. Пройшов навчання, а вже у жовтні того ж року, виконуючи бойове завдання в тилу ворога на Курщині, героїчно загинув. Похований у рідному с. Митченки.

Василь Риженков розпочав свою військову службу у двадцятирічному віці. Під-

рону Рідної держави», відзнакою «За особисту хоробрість». Захищав Україну на різних оборонних напрямках Луганської області. Під час виконання бойового завдання 19 грудня 2024 р. героїчно загинув у Курській обл. Похований у с. Обмачів з військовими почеснями.

Віталій Горленко до лав Збройних сил України долучився 28 грудня 2024 р., Проходив навчання у 184-му навчальному центрі Сухопутних військ України. Помер 28 січня 2025 року на Львівщині. Похований з військовими почеснями у м. Батурин Чернігівської області.

Виконуючи наш святий обов'язок із збереження пам'яті, вшановуючи подвижницький чин наших земляків із захисту Батьківщини, Національний заповідник «Гетьманська столиця» продовжує ретельно збирати інформацію про героїв-земляків, їхні особисті речі, досліджувати їх бойовий шлях, створювати виставки у різних форматах, щоб їх подвиг пам'ятали нащадки. Дякуємо родичам загиблих, побратимам та командирам підрозділів, за те, що допомагають нам у цій нелегкій справі.

Наталія СЕРДЮК, молодша наукова співробітниця Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця» Батурин

Виставка «Герої нескореної України». Фото 2025 р.

ної операції. У липні 2024 р. проявив власну ініціативу піти служити саме до підрозділу «Артан» Головного управління воєнної розвідки. Підрозділ виконував найбільш ризиковані місії, у тому числі в тилу ворога. Саме під час одного з таких завдань на Харківщині, 22 вересня 2024 р., під час контактного бою з ворогом, Валентин загинув. Нагороджений відзнакою «За бойові заслуги» Головного управління розвідки Міністерства оборони України (посмерт-

писав контракт із Збройними силами України у 2017 р., брав участь у антитерористичній операції на сході України. Після початку повномасштабного вторгнення долучився до сил самооборони Батуринської територіальної громади. У грудні 2022 р. став на захист України у складі 77 окремої аеромобільної Наддніпрянської бригади. За час служби був нагороджений відзнаками: «За участь в антитерористичній операції», «За сумлінну службу», «За обо-

Сосницький літературно-меморіальний музей О. П. Довженка

Вечір пам'яті Юрія Помаза

21 лютого мало б виповнитися 40 років нашому другу і колезі-музейнику Юрію Помазу. Зібралися, згадували, переглядали спільні світлина, ділилися спогадами про нього, записаними від родичів і товаришів, читали чати, які раптово набули афористичних сенсів, відкривали щось нове...

Він мало афішував свої уподобання, наприклад, захоплення гітарою, уміння писати вірші, перші кроки – акурат перед війною – до створення власного музичного гурту, але залишив по собі світлі мрії, які точно втілять люди, які його люблять.

Юра був мобілізований у травні 2022 року, у червні 2024 він загинув на Луганщині.

Спочивай з миром, друже! Ми пам'ятаємо!
На сторінці Музею у Фейсбукі – пісня на слова Юрія у вшанування його брата Дмитра.

Яр Батог, Сосниця, Вічність

До війни Яр (15. 07. 1997 – 10. 07. 2024), був дослідником Київської школи економіки та керував центром KSE StratBase, був учасником проекту VoxCheck, де розвінчував фейки та маніпуляції українських політиків; був аналітиком у державній компанії «Укренерго» та співпрацював зі Світовим банком. Працював у міжнародній правозахисній організації «Міжнародна амністія», в Гаазькому центрі стратегічних досліджень (Нідерланди). Вивчав політичні науки в Гранадському державному університеті (Іспанія).

Київська школа економіки призначила іменну стипендію Яра Батога, яка буде присуджена талановитим та амбітним студентам магістратури.

Ця розповідь про те, що найкращі з нас, не озираючись на вік, майбутні перспективи, вже звершені здобутки, обирають Україну! Про тих, для кого «Україна подає усе» це не слоган, це поклик Душі, безкрайньої, чесною, відданою і світлою. Як прикро втрачати, як болісно... Але всі наші втрати мають стати нашими провідниками до кращої України і до кращих нас!

На сторінці Музею у Фейсбукі дивіться – «Завдяки. Яр Батог. Фільм-портрет»

Будемо хвалитися!

І разом з тим - захоплюватися!

Отже, напередодні 23 січня, ювілею музею, якось у суботу, до нас завітав сосничанин Михайло Михайлович Борисенко.

– Знаєте, – сказав Михайло Михайлович, – я перебираю скрині в селі і знайшов багато вишитих речей, які хочу, щоб не пішли на ганчірря. Це робота моєї мами, невістки (братової дружини) і ще однієї родички. Може, б ви подивились і взяли їх в музей? Шкода викидати...

Такі пропозиції ми отримуємо нечасто, дуже схвилювали слова Михайла Михайловича. Адже не раз вже писали дописи з проханням не викидати вишивані речі, не рвати, не псувати, не палити...

Михайло Михайлович привіз сім (!!) мішків старовини. Було там багато чого – рушники, божниці, скатертини, ви-

шиті гладдю та хрестиком.

Михайло Михайлович дуже втішився, що його подарунок прийшовся якраз до річниці музею і що стільки годин, днів і років кропіткої вишивальницької праці жінок його роду не загинуть десь на смітнику, а стануть музейними експонатами. Ми ж раділи, що збагатились такими скарбами!

Ось імена вишивальниць, чия праця, віднині стане частиною музейного фонду: Борисенко Ганна Яківна 1941р. н. (с. Киріївка); Борисенко Меланія Василівна 1912 р. н., мама Михайла Михайловича (с. Лозова);

Максименко Онисія, 1915 р. н., (с. Киріївка-Гутище).

Спасибі невтомним трудівницям за спадщину. Мабуть, вишиваючи, вони мріяли про щось своє, але чи могли думати, що їх краса колись знайде своє місце у музеї?!

На завершення додамо, що Михайло Михайлович подарував музею і ще одну цінну побутову річ минульщини – ступу для розтирання маку і дрібних круп. Це вартісний подарунок, бо був досі у нас лише в одному екземплярі.

Календар березня

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових видала щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області на 2025 рік». Укладачі: Л. Студьонова, І. Каганова. Відповідальний за випуск Ю. Соболев. Друкуємо частину календаря на березень.

30 років тому, в 1995 р., у Чернігові засновано науковий журнал з історії «Сіверянський літопис».

2 – В містечку Середина-Буда Глухівської округи Чернігівської губернії (нині – в складі Сумської області) народився Сергій Адамович Ковальов (1930 – 2021), учений-біофізик, громадський і політичний діяч, патріарх дисидентського руху в СРСР.

3 – В с. Нова Басань Козелецького повіту (нині Ніжинський р-н) народився Максим Федотович Гулий (1905 – 2007), один із засновників української біохімії, доктор біологічних наук, професор, академік НАН України, Герой України.

8 – В Прилуках народився Василь Вікторович Дроздовський (1900 – 1938), дослідник української історії, літератури і мови. Арештований 17 вересня 1933 р. у справі про антирадянську організацію «Російська національна партія». Розстріляний 4 березня 1938 р. Реабілітований 1989 р.

9 – В Олешні на Ріпкинщині (нині Чернігівського р-ну) народився Григорій Павлович Денисенко (1925 – 2002), гончар, Заслужений майстер народної творчості. Керував відродженням у рідному селі гончарного підприємства з сучасною технологією, заснованого на місцевій сировині.

12 – Народився Ігор Олександрович Маджува (1965), актор обласного театру ляльок імені О. Довженка, лауреат премії імені М. Коцюбинського.

18 – В с. Седнів Чернігівського р-ну народився Анатолій Андрійович Дронь (1945), державний і політичний діяч, дипломат, Надзвичайний і Повноважний Посол України.

21 – Народився Францишек Казимирович Богусевич (1840 – 1900), класик білоруської літератури, поет-демократ. З 1865 до 1877 р. навчався в Ніжинському юридичному ліцеї, працював слідчим окружного суду в Чернігові, Борзні, Конотопі.

22 – в с. Карасинівка Козелецького (нині Чернігівського р-ну) народився Олексій Володимирович Крачило (1965), поет, лауреат премії імені М. Коцюбинського.

24 – Народився Станіслав Геннадійович Рибалкін (1935 – 1995), актор, співак, письменник. Жив і працював у Чернігові. Після його смерті вийшла збірка віршів «В плену совдеповських пространств» (1995). Твори поета вміщено до антології «Русская поэзия Чернигова» (2009).

26 – 400 років тому (1625) польським королем Сигізмундом III Ніжину надано Магдебурзьке право та герб із зображенням св. Юрія Змієборця на коні, який списом вражає змія.

30 – В с. Хрінівка на Городнянського повіту (нині Корюківського р-ну) народився Яків Миколайович Жданович (1885 – 1953), архівіст, мистецтвознавець, мемуарист. До 1923 р. працював у архівних установах Чернігова.

Народився Леонід Миколайович Пашин (1925 – 2004), український диригент і композитор, Заслужений артист України, засновник і керівник заслуженого народного хору «Десна» в Чернігові. Викладач Чернігівського музичного училища ім. Л. Ревуцького. Одна з вулиць Чернігова носить його ім'я.

Вишила близько 100 виробів

Близько 100 вишитих виробів за останні 25 років виготовила 78-річна Галина Ворончихіна з Прилук. Це рушники та сорочки, вишиті хрестиком і бісером картини, розповіла Суспільному жінка.

Зараз стіни будинку жінки прикрашають 24 картини – це частина робіт. Ще 38 вона подарувала рідним та друзям. «У мене вишивала мама. Вишивали всі в нас. Після війни це було. Жінки збиралися, коли роботи не було – у другій половині дня – і вишивали».

2001 року жінка вийшла на пенсію і почала активно вишивати. Ділиться: це один зі способів залишити спадок двом своїм онучкам.

«Вирішила зробити ремонт будинку, посадити садок. І вишити – на пам'ять залишити наші українські обереги. І рушники, і сорочки, і картини».

Жінка говорить: дуже вибаглива до пошуку схем для вишивки, тому часто компонує їх на власний смак. Також Галина Ворончихіна вишиває бісером. Говорить: на день вишиває не більш ніж годину.

«Треба було десь знайти душевний спокій, щоб життєву рівновагу хоч малесеньку здобути. Через це інтенсивно картини й вишивались. Я забувалася. Година всього на день, але вона відволіче».